

[Industriministeren]

Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af patentloven.

(Lovforslag nr. L 88).

Forslag til lov om ændring af lov om hemmelige patenter.

(Lovforslag nr. L 96).

Forslaget om ændring af patentloven har til formål at skabe hjemmel for Danmarks ratifikation af Den europæiske Patentkonvention og Fællesskabets Patentkonvention. Lovforslag herom har tidligere været fremsat i folketinget den 9. marts 1977 i forbindelse med andre ændringer af patentloven. Jeg kan henvise til Folketingstidende 1976-77, tillæg A, sp. 1297 ff. og folketingets forhandlinger sp. 2716 ff. Forslaget blev ikke færdigbehandlet, inden samlingen sluttede, hvorfor det bortfaldt. Lovforslaget blev genfremsat den 2. december 1977. Jeg kan henvise til Folketingstidende, tillæg A, sp. 1953 ff. og folketingets forhandlinger, sp. 3932. Ved forslagens 2. behandling viste det sig, at der ikke kunne samles $\frac{2}{3}$'s flertal for ratifikation af de to konventioner, hvorfor forslaget ændredes, således at den del af forslaget, som vedrørte disse spørgsmål, udgik.

Jeg genfremsætter forslaget om ratifikation af de to europæiske patentkonventioner, dels fordi jeg anser det for overordentlig vigtigt, at Danmark deltager i det internationale patentsamarbejde og hermed også får del i de rationaliseringsfordele, som samarbejdet vil medføre, dels fordi jeg finder, at Danmark ved at have undertegnet såvel Den europæiske Patentkonvention som Fællesskabets Patentkonvention har påtaget sig en forpligtelse til at søge konventionerne gennemført. Den europæiske Patentkonvention, der er trådt i kraft i oktober 1977, er ratificeret af 11 lande, herunder samtlige EF-lande bortset fra Danmark og Irland. For så vidt angår Fællesskabets Patentkonvention har samtlige EF-lande bortset fra Danmark, Holland og Irland afsluttet parlamentsbehandlingen med henblik på ratifikation af konventionen. Spørgsmålet om Danmarks ratifikation af konventionerne er rejst af såvel administrationsrådet for Den europæiske Patentorganisation som i Interimskomiteén for Fællesskabspatentet, der siden 1976 har arbejdet på forberedelse af konventionens ikrafttræden. Der lægges fra begge sider afgørende vægt

på, at Danmark snarest tilvejebringer den fornødne hjemmel til ratifikation af konventionerne, og der er herunder henvist til, at Danmark har undertegnet konventionerne, og til den forpligtelse, Danmark påtog sig ved EF-Rådets resolution af 15. december 1973, hvori det blev vedtaget, at medlemsstaterne burde deltage i Fællesskabets Patentkonvention.

Jeg vil herefter gerne nævne hovedtrækkene i de to konventioner, der findes som bilag til lovforslaget. Samtidig skal jeg pege på, at dansk rets patentérbahedsbetingelser ved ændringen af patentloven i 1978 blev bragt i overensstemmelse med bestemmelserne i Den europæiske Patentkonvention og i Fællesskabets Patentkonvention.

For så vidt angår Den europæiske Patentkonvention finder jeg indledningsvis grund til at præcisere, at hovedformålet med konventionen er at simplificere og billiggøre udstedelsen af patenter, hvilket sker gennem en fælles ansøgningsprocedure med henblik på opnåelse af patent i flere lande. Konventionen regulerer således kun det europæiske patent på ansøgningsstadiet, og patentet vil, når det er meddelt, i hvert af de tilsluttede lande få en retsstilling, som om det var meddelt af den nationale patentmyndighed.

Til administration af Den europæiske Patentkonvention er der oprettet en europæisk organisation med hovedsæde i München. Organisationen påbegyndte sit arbejde 1. juni 1978 og er fra den 1. december 1979 blevet åbnet for ansøgninger inden for alle tekniske områder. Ansøgning om europæisk patent indleveres normalt direkte til Den europæiske Patentmyndighed med angivelse af, for hvilke lande der ønskes europæisk patent.

De foreliggende erfaringer fra Den europæiske Patentkonvention synes at vise, at organisationens sagsbehandling hidtil har fungeret godt og smidigt. Oprindeligt påregnedes det, at den europæiske patentorganisation ville nå op på det forventede ansøgningsstal på 30.000 ansøgninger pr. år i 1985. Imidlertid tyder de foreliggende statistiske oplysninger på, at ansøgningsstallet omkring 1985 vil ligge på 23.000 ansøgninger pr. år, altså noget lavere end oprindeligt antaget.

Som en overbygning på Den europæiske Patentkonvention og til regulering af det europæiske patent efter patentudstedelse har fællesmarkedslandene indgået den såkaldte

[Industriministeren]

Fællesskabspatentkonvention, der skal ses i sammenhæng med de generelle formål i Romtraktaten.

Konventionen blev vedtaget af De europæiske Fællesskabers medlemslande i 1975. Den medfører, at den europæiske patentmyndighed vil kunne udstede et patent, der har gyldighed for samtlige fællesmarkedslande under ét, således at dette ikke kan udstedes for blot ét eller nogle EF-lande. Der indføres dog en overgangsperiode, hvor ansøgere skal kunne vælge mellem et europæisk patent for blot nogle EF-lande og et fællesskabspatent.

Konventionen indskrænker derimod ikke de kontraherende staters ret til at meddele nationale patenter, hvilket der fra dansk side har været lagt afgørende vægt på.

Tanken med fællesskabspatentkonventionen er, at EF på lang sigt skal betragtes som ét område med hensyn til udstedelse og gyldighed af patenter, samtidig med at man opretholder de nationale patentlove, således at en opfinder, der kun ønsker patent i ét land, fortsat kan begrænse sig hertil.

Hensigten med at indføre et særligt fællesskabspatent er at fjerne hindringer for samhandelen inden for fællesmarkedet, således at denne kan foregå ikke blot uden toldmæssige eller kvantitative restriktioner, men også uden patentmæssige hindringer og så vidt muligt med en patentretlig ligestilling af landenes erhvervsliv. Fællesskabets Patentkonvention har således et erhvervsøkonomisk sigte, medens den europæiske ordning i princippet alene skal simplificere og billiggøre udstedelsen af patenter for flere lande til gavn for både patentansøgere og patentmyndigheder.

Hvilken betydning vil en ratifikation af de to europæiske patentkonventioner så få for Danmark?

Ratifikation af Den europæiske Patentkonvention antages umiddelbart at medføre et betydeligt fald i antallet af nationale patentansøgninger fra ca. 6.000 til ca. 2.000 ansøgninger pr. år. Derved opnås en betydelig og stærkt påkrævet lettelse i patentdirektoratets arbejdsbyrde. Jeg skal i denne forbindelse oplyse, at direktoratet i dag har 34.000 ansøgninger under behandling. Jeg skal samtidig gøre opmærksom på, at 2.000 ansøgninger om året vil være tilstrækkeligt til, at patentdirektoratet fortsat vil kunne fungere som

patentudstedende myndighed med både nyhedsundersøgelse og patentérbarhedsbedømmelse på et fuldt kvalificeret niveau.

Ved lovforslagets seneste fremsættelse blev det drøftet, om et øget antal patenter med gyldighed for Danmark ville være til ulempe for erhvervslivet. Det er min opfattelse, og jeg deler den med den helt overvejende del af dansk industri, at flere patenter vil være ensbetydende med en import af teknologi, som vil være af væsentlig betydning for landets industrielle udvikling. Den forøgede overvågning vil medvirke til, at virksomhederne holder sig bedre à jour med tekniske nyskabelser inden for deres område. Herved kan dansk erhvervslivs ressourcer i større grad rettes direkte mod industriel forskning og produktudvikling.

Hvad angår de praktiske muligheder for overvågning af europæiske patenter og patentansøgninger, vil jeg minde om, at der i 1974 i patentdirektoratet ved en særlig lovændring blev oprettet en serviceafdeling, bl. a. for at man fra dansk side skulle være godt rustet til at bistå erhvervslivet under de internationale patentordninger. Patentdirektoratet offentliggør allerede i dag ugentlige fortegnelser over patentansøgninger og udstedte patenter inden for de forskellige tekniske områder. Erhvervsvirksomhederne har herigennem en let og overskuelig adgang til at skaffe sig kendskab til patentansøgninger og nye patenter inden for deres specielle aktivitetsområde. Denne afgrænsning gælder både, hvor det drejer sig om at erhverve kendskab til den nyeste teknik med henblik på produktudvikling og overvågning af konkurrenters patentérvirksomhed. Overvågning for den enkelte virksomhed er efter sagens natur begrænset til dennes særlige interesseområde.

Allerede i dag udstedes der i de større industrilande årligt et antal patenter, der er langt større end det, der over en længere årrække kan blive følgen for Danmark af den europæiske ordning. Også i disse lande udgør de mindre virksomheder en stor del af industrien, og der foreligger intet om, at der særlig for disse skulle bestå vanskeligheder af den grund.

Der er næppe heller grund til at tro, at udlændinge vil ansøge om europæisk patent for Danmark, hvis de ikke har en væsentlig

[Industriministeren]

økonomisk interesse i at have patentet her i landet.

Endelig virker dansk industri jo i høj grad på eksportmarkederne i de store lande, hvor industrien allerede i dag er nødsaget til at overvåge patentéringsevirsomheden.

Ved lovforslagets sidste fremsættelse drøftedes sprogproblemerne i forbindelse med ratifikation af konventionerne. Hertil skal bemærkes, at lovforslaget udnytter de muligheder, som konventionerne giver, for at få patentskriftet oversat til dansk. Dette indebærer for Den europæiske Patentkonventionens vedkommende, at patentbeskrivelsen samt patentkravene i sin helhed skal oversættes til dansk for at få gyldighed her i landet. For Fællesskabets Patentkonvention er der i lovforslaget skabt mulighed for at tage et forbehold vedrørende hele patentskriftets oversættelse til dansk. Da selve ratifikationen af Fællesskabets Patentkonvention skal ske samlet, må dette spørgsmål endeligt afgøres til sin tid i forbindelse med de forhandlinger, som nødvendigvis må komme.

Jeg skal i øvrigt anføre, at lovforslaget fuldt ud udnytter mulighederne i Fællesskabets Patentkonvention for at tage forbehold for konventionens bestemmelser om tvangslicens, ligesom lovforslaget indeholder en myndigelse for mig til at bestemme, at danske domstole, som behandler søgsmål om krænkelse af et fællesskabspatent, med parternes samtykke kan træffe afgørelse om virkningerne af fællesskabspatentet i Danmark. Hvorvidt Danmark bør udnytte disse forbehold, vil dog først blive endeligt afgjort i forbindelse med forhandlingerne ved ratifikation af konventionen.

Ved ændringen af patentloven i 1967 gennemførtes mulighed for at give patent på lægemidler, næringsmidler og fremgangsmåder til fremstilling af næringsmidler. Det blev dog i en overgangsbestemmelse bestemt, at patent herpå først kunne gives efter et af handelsministeren fastsat senere tidspunkt. Baggrunden for, at man ikke allerede i 1967 ophævede disse undtagelser fra patentérbareheden, var, at der på daværende tidspunkt fra landbrugets og industriens side var modstand mod at indføre adgang til patent på disse områder. Det besluttedes derfor at opretholde undtagelserne i en overgangsperiode i afventning af udviklingen i de mere betydende industrilande.

På baggrund heraf foreslås det i lovforslaget, at det gældende forbud mod patent på opfindelser af næringsmidler og lægemidler samt patent på fremgangsmåder ved tilvirkning af næringsmidler ophæves, uanset at Den europæiske Patentkonvention giver de kontraherende stater, hvis lovgivning indeholder forbud mod at meddele patent på læge- og næringsmidler, adgang til at tage forbehold om opretholdelse af et sådant forbud i en overgangsperiode. En tilsvarende mulighed findes ikke i Fællesskabets Patentkonvention.

Med hensyn til lægemidler er forholdet det, at der allerede efter den gældende lovgivning sker en omfattende patentering på dette område ad indirekte vej, idet der er adgang til at opnå patent på fremgangsmåder til fremstilling af f. eks. lægemidler. På denne baggrund er det naturligere direkte at anerkende patentérbareheden af det nye lægemiddel som den egentlige opfindelse.

Dansk medicinalindustri går nu ind for ratifikation af begge konventioner og ønsker ikke, at der skal tages forbehold vedrørende lægemidler. Medicinalindustrien finder i øvrigt, at forbuddet mod patent på lægemidler bør ophæves uanset ratifikation. De enkelte medicinalvirksomheder, der ved lovforslagets tidligere fremsættelse var modstandere af ratifikation, går nu ind for ratifikation, men ønsker dog, at muligheden for at tage forbehold udnyttes.

Også landbruget går ind for ratifikation. Dog finder Landbrugsrådet, at der bør tages forbehold for patentering af næringsmidler.

Den europæiske Patentkonvention er indtil nu ratificeret af følgende lande: Belgien, England, Frankrig, Holland, Italien, Liechtenstein, Luxembourg, Schweiz, Sverige, Vesttyskland og Østrig. Af disse lande har alene Østrig taget forbehold mod meddelelse af patent på lægemidler og næringsmidler. Jeg finder derfor, at Danmark, såfremt det gældende forbud mod patent på lægemidler og næringsmidler opretholdes i en overgangsperiode, ikke alene i EF-sammenhæng, men også i bredere europæisk sammenhæng, vil komme til at indtage en usædvanlig og uønsket særstilling.

Forslaget til lov om ændring af lov om hemmelige patenter er en direkte følge af forslaget om ændring af patentloven. Ændringerne vil være nødvendige i tilfælde af,

[Industriministeren]

at Danmark ratificerer Den europæiske Patentkonvention. Ændringsforslagene skal sikre, at ordningen med hemmelige patenter kan fungere også under en ordning med europæiske patenter, der har virkning for Danmark.

Til slut skal jeg anføre, at der med lovforslaget er lagt op til, at også Danmark kan deltage i et fornuftigt internationalt samarbejde på patentrettens område, hvilket støttes af langt den overvejende del af dansk erhvervsliv, der også har peget på de betydelige rationaliseringsfordele, som Den europæiske Patentkonvention vil indebære for den eksportorienterede del af danske erhvervs virksomheder, hvad enten der er tale om patentaktive eller patentdefensive virksomheder.

Danmark og dansk erhvervsliv er og må nødvendigvis stå i en intim vekselvirkning med det øvrige Europa – det gælder ikke mindst på det teknologiske område. Der er for mig ikke tvivl om, at dansk deltagelse i det europæiske samarbejde på patentområdet ikke vil hæmme, men snarere fremme den teknologiske og erhvervsmæssige udvikling her i landet, og jeg tror, at det i det lange løb vil være farligt, om vi stiller os uden for dette samarbejde. Min overbevisning herom finder jeg styrket af den omstændighed, at de erhverv, hvis interesser i særlig grad berøres af dette lovforslag, det gælder både industrien og landbruget, over en så bred front, som tilfældet er, har udtalt sig til fordel for dets gennemførelse.

Et andet forhold er, at en forenkling og rationalisering også af den danske patentadministration er meget hårdt tiltrængt. Antallet af indeliggende ansøgninger vokser år for år og svarer efterhånden til 6 års arbejde med den forhåndenværende kapacitet. Alternativet til den rationalisering, som Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde vil betyde, må være en meget væsentlig udbygning af den danske administration på området, et skridt, jeg meget nødt vil tage, dels fordi det vil betyde spild af ressourcer – i form af kvalificerede ingeniører – der kunne nyttiggøres i højere grad ude i erhvervslivet, dels fordi det ikke vil tjene noget fornuftigt formål, tværtimod, at sætte os uden for det europæiske samarbejde på dette område.

Det er derfor mit håb, at patentlovforslaget må blive vedtaget med det fornødne flertal på 5/6 af folketingets medlemmer.

Med hensyn til enkeltheder skal jeg henvisse til lovforslagenes bemærkninger, og jeg tillader mig hermed at anbefale lovforslagene til folketingets velvillige behandling.

Man genoptog derefter behandlingen af dagsordenens punkt 2, der var:

2) Forespørgsel til undervisningsministeren og finansministeren:

Forespørgsel [om nedskæringer på uddannelsesområdet] af Marianne Bentsen-Pedersen (SF) og Steen Folke (VS) m. fl.

(Forespørgsel nr. 15).

Forhandlingen genoptoges.

Forhandling

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Nu har vi fra forskellig side hørt, at der skal spares; det er ligesom blevet et trylleord, at der skal spares, og det er det, det hele bygger på. Der er ikke nogen, der har sat spørgsmålstegn ved, om der skal spares.

I den forbindelse vil jeg gerne drage finansredegørelsen frem. Da jeg ikke regner med, at alle har den i hånden, vil jeg gerne citere nogle tal fra den. Det drejer sig om en tabel, der viser den offentlige sektors finansielle underskud i udvalgte lande udregnet som en procentdel af bruttonationalproduktet. Jeg skal citere tallene fra 1979. Det eneste land, der efter denne tabel har overskud, er USA, og de har et overskud på 0,6 pct. De øvrige lande har underskud med følgende procenter: Vesttyskland 2,9, England 2,9, Frankrig 1,4, Italien 11, Belgien 6, Holland 4,3, Sverige 3,6, Norge 1,0 og Danmark 1,4. Det vil altså sige, at der er to lande, der i denne sammenhæng er bedre stillet end Danmark, og at Frankrig er på lige fod med Danmark.

Det synes jeg viser noget om alvorligheden i det. Jeg mener selvfølgelig også, vi skal tage hensyn til betalingsbalanceunderskuddet og til underskuddet inden for den offentlige sektor, men vi skal også have proportioner i det, når vi foretager så drastiske nedskæringer.